

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин

Р І Ш Е Н Н Я

від 3 квітня 2018 р.
Протокол № 71

Про проект Закону України «Про концесії», поданий Кабінетом Міністрів України (реєстр. № 8125 від 15.03.2018)

Комітет Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин відповідно до предметів відання Комітету розглянув на своєму засіданні 3 квітня 2018 року проект Закону України «Про концесії», поданий Кабінетом Міністрів України. За результатами розгляду Комітет відмітив наступне.

Основною метою законопроекту, відповідно до пояснювальної записки, є удосконалення правового регулювання концесійної діяльності, що, в свою чергу, забезпечить чіткий механізм вибору концесіонера та підготовку до реалізації якісних проектів на умовах концесії, що відповідатимуть міжнародній практиці.

Прийняття законопроекту, на думку Кабінету Міністрів України, дозволить збалансувати інтереси зацікавлених сторін, що, в свою чергу, забезпечить умови для зростання обсягу залучених інвестицій для модернізації та створення нової інфраструктури та надання якісних суспільно значимих послуг.

Законопроектом передбачено внесення змін у 29 законодавчих актів України, у тому числі до Земельного кодексу України, законів України «Про оренду землі», «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», згідно з якими значно змінюється цілий ряд процедур регулювання земельних відносин.

У пояснювальній записці до проекту Закону реєстр. № 8125 зазначено, що законопроект погоджено без зауважень Міністерством інфраструктури України та Державним агентством автомобільних доріг України.

Із зауваженнями проект Закону погодили 10 центральних органів виконавчої влади (Міністерство аграрної політики та продовольства України, Міністерство екології та природних ресурсів України, Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерство фінансів України, Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру, Міністерство юстиції України). Інформація про стан врахування чи відхилення зауважень центральних органів виконавчої влади у пояснювальній записці до законопроекту відсутня.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило до законопроекту реєстр. № 8125 ряд зауважень і не підтримує його прийняття у запропонованій редакції (висновок від 20.03.2018 № 16/3-202/8125 (58204)).

Зокрема, Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України не підтримує внесення змін до статті 143 Земельного кодексу України, відповідно до яких «примусове припинення прав на земельну ділянку здійснюється у позасудовому порядку у випадку примусового відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності у разі вилучення земельної ділянки для цілей будівництва та/або експлуатації в рамках здійснення державно-приватного партнерства, у тому числі концесії об'єктів, що визначені частиною першою статті 7 Закону України «Про відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, які перебувають у приватній власності, для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності».

Законопроектом реєстр. № 8125 пропонується надати органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування повноваження щодо припинення у «позасудовому порядку» права власності на земельні ділянки у разі, якщо такі земельні ділянки необхідні для здійснення концесійної діяльності, а також укладання договорів концесії для здійснення концесійної діяльності на земельних ділянках, які перебувають у оренді та постійному користуванні.

Народні депутати України – члени Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин наголосили на неприйнятності запропонованої процедури «позасудового порядку» примусового відчуження земельної ділянки з мотивів суспільної необхідності.

Відповідно до частин 4-5 статті 41 Конституції України ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним. Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності.

При запровадженні «позасудового порядку» примусового припинення права власності на земельні ділянки пропонується безсистемне внесення змін до Земельного кодексу України, що призведе до правових колізій при застосуванні окремих статей цього Кодексу. Так, у частині першій статті 154

Земельного кодексу України визначено, що органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування без рішення суду не мають права втручатись у здійснення власником повноважень щодо володіння, користування і розпорядження належною йому земельною ділянкою або встановлювати непередбачені законодавчими актами додаткові обов'язки чи обмеження. Зміни до цієї статті законопроектом реєстр. № 8125 не пропонуються, що призведе до неоднозначного трактування процедури застосування «позасудового порядку» примусового припинення права власності на земельні ділянки.

Неприйнятною є також запропонована нова стаття 142¹ Земельного кодексу України, яка визначає процедуру «припинення права постійного користування земельною ділянкою підприємства, установи, організації, майно яких є об'єктом державно-приватного партнерства або об'єктом концесії», у якій пропонується встановити, що одночасно з припиненням права постійного користування відповідною земельною ділянкою державної або комунальної власності відбувається передача її «в користування» приватному партнеру, концесіонеру. Слід зауважити, що у главі 15 «Право користування землею» Земельного кодексу України передбачається право постійного користування (стаття 92) і право оренди земельної ділянки (стаття 93). Однак, запропонований у новій статті 142¹ Земельного кодексу України термін «в користування» не уточнює на якому саме праві користування може бути передана земельна ділянка.

За результатами обговорення Комітет **вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України «Про концесії» (реєстр. № 8125 від 15.03.2018), поданий Кабінетом Міністрів України, повернути на доопрацювання суб'єкту права законодавчої ініціативи.

2. Рішення направити до Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики.

Заступник Голови Комітету

О. БАКУМЕНКО